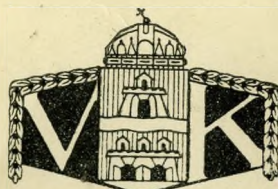

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

339.854

Szerző:

Dr. Gy.

Cím:

A tisztviselőkérdés

Forrás:

Népszava

Bp.
(Hely)

1920. 8. 14
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Hely

Idő

"1920"

Személy

Helvyszám

359.87 "1920"

A tisztviselőkérdés.

A vesztett háború után a területileg lecsontított ország egyik legsúlyosabb problémája a köztisztviselőkérdés. A háborút megelőzően is sok szó esett a köztisztviselők illetményeinek rendezéséről, a létszámcsoökkentésről, a kérdést azonban megoldás felé vinni nem kísérelték meg, minthogy látták, hogy az megoldhatatlan mindaddig, amíg az operálókészhez nem nyulnak.

A háború az állami igazgatás fokozottabb igénybevételét jelentette, aminek következménye a várt létszámcsoökkentés helyett újabb alkalmazottak fölvétele volt, viszont az állam pénzügyi helyzetének súlyossága eredményezte az állami alkalmazottak helyzetének fokozatos leromlását. Katasztrofálissá a helyzet a megszállás és a forradalmak után lett. A megszállás alatt helytelenül kiadták a jelszót az eskü megtagadására, a munka abbahagyására. Ez eredményezte a megmaradt Magyarországon a köztisztviselők számának rohamos emelkedését, a vagonlakó-intézmény megteremtését, ahelyett, hogy minden eszközzel maradásra bírták volna a megszállott területek tisztviselőit, akik ott sokkal nagyobb szolgálatot tudtak volna tenni a magyarságnak, mint amennyi kellemetlenséget jelent a megszállókra (az eskü megtagadása, a hivatali szolgálat abbahagyása).

A mind súlyosabbá váló helyzeten segitendő, megkísérelte az állam a köztisztviselők helyzetének javítását a legszükségesebb élelmiszerek természetben való kiszolgáltatásával, azonban ez a terv sem bizonyult kielégítőnek, a kérdés ezáltal nem oldatott meg. Ujabbán Hegedűs Lőránt, a Kereskedelmi Bank igazgatója, indított akciót a köztisztviselőkérdés megoldására olyképen, hogy propagandát csinál a köztisztviselői fölöslegnek az ipari és kereskedelmi életbe való fölszívása érdekében.

Kedden a Magyar Társadalomtudományi Egyesület a Magyar Társasággal együtt tartott ankétjén nyult a kérdéshez, igyekezvén rámutatni azokra a módokra, amelyek segítségével e kérdés megoldható.

Az előadó, dr. Laky Dezső miniszteri osztálytanácsos, a kérdés megoldását a létszámcsoökkentésben és az illetmény rendezésében látja. Szerinte a redukciónak legalább 25%-osnak kell lennie, az illetményeket pedig úgy kell megállapítani, hogy egy négytagú tisztviselőcsaládnak évi jövedelme 120.000 korona legyen, aminthogy ekkora összeg kell a megélhetéshez.

A havi 10.000 korona illetmény megállapítása nem tulzott a mai megélhetési viszonyokhoz képest, de hogy ekkora összeget a magyar állam fizessen, az pénzügyileg elképzelhetetlen. A megoldás tehát csakugyan a létszámcsoökkentésben van, de csak elsősorban. A létszámot az előadó 140.000-re teszi. Ebben a számban köztisztviselő legföljebb 25-30.000. E megállapítással szemben egy ugyancsak megbízható adatközlés szerint a csonka Magyarországon levő állami alkalmazottak száma 223.000, családtagokkal együtt 735.000, amelyhez jönnek az egyéb közszolgálatban állók, úgy hogy az összes közalkalmazottak száma 300.000. Családtagokkal együtt 1.000.000, ami azt jelenti, hogy az ország lakosságának 14%-a köztisztviselő.

Ezen létszámú alkalmazott eltartását nem bírja el egyetlen állam sem, nem bírhatja el azt a területileg gyöngített, pénzügyileg leromlott Magyarország sem.

A javítás módja kétségtelenül a létszámapasztásban lenne, ha erre mód volna. Mit csináljon azonban az állam azokkal az alkalmazottakkal, akiket „létszámapasztott”? Hova helyezze el azokat? Ipari és kereskedelmi életbe, ahova egyes fantaszták gondolják, amikor nincs ipar és kereskedelem, nincs szén, nincs nyersanyag, nincs gazdasági kapcsolat a körülöttünk levő államokkal? Hol van az a fejlődő, dolgozó ipari és kereskedelmi élet, amely ma fölvevőképes? Nincs sehol. Arról pedig beszélni sem lehet, hogy tisztviselői exportvállalatot létesítsünk, mint ahogy akarnak munkásexportot csinálni a földült francia területek fölépítésére.

Maradna egy terület, ahol kevés átképzés után el lehetne helyezni sok tisztviselőt, ez pedig az oktatás területe.

Elemi iskolai, gazdasági iskolai erőkre van

szüksége az országnak. Tanítani kellene a népet és megtanítani a helyes, okszerű gazdálkodásra, az egészséges életmódra. Ha az oktatás terén csak felét is pótolják annak, amivel a kormányok adóskor maradtak, akkor sok erőt tudnának elhelyezni. Ehhez azonban nem az kell, hogy a tanítók százait dobják ki az utcára bosszuálló vádaskodások alapján, hanem az, hogy a tanítók számát lényegesen szaporítsák. A létszámapasztásnak ez a módja megoldható anélkül, hogy az állami igazgatásban bármilyen zavar állana elő.

Ha a tisztviselőket átképzés útján az oktatói pályára átviszük s ha a normális termelési rend egy kevésbé helyreáll, lehet szó a további létszámcsoökkentésről. Ez annál könnyebben fog menni, mert akkor az ipar és kereskedelem újból fölvevőképes lesz s akkor ott elhelyezést talál az a sok állami altiszt és szolga, akik ma hivatali előszobákban ülnek, ajtót nyitnak és az alkalmazottak magán szükségleteinek kielégítését segítik elő. A helyzet ugyanis az volt az 1917/18. költségvetési év adatai szerint, hogy a 358.900 állami alkalmazott közül 62.554 volt tisztviselői rangban, 21.030 kezelő és díjnok, 10.542 szolga és 91.612 altiszt, vagyis minden hat tisztviselőre jut egy szolga s majdnem minden tisztviselőre jut 1.5 altiszt. Ily munkaerő pazarlást a szegény Magyarország nem bír el.

A még megmaradó tisztviselői fölszámmalhatóság lesz a sokféle ágazó közigazgatás területén. A tisztviselőkérdésnek csupán egyik hibája az, hogy sok a fölösleges erő. A másik hibája a magyar közigazgatás reformjának hiánya. Modern közigazgatás mellett, amikor oda állítanak tisztviselőt, ahol dolgozni kell s nem oda, ahol az állás színekurát jelent, sok, ma fölöslegesnek tartott erőt lehet elhelyezni. Gondolni kell arra is, hogy az ügyekben eljáró állampolgárok hasznosabban is felhasználhatják az idejüket, mint ácsorgással és kilincseléssel. Akkor, ha hivatalokban rátermett, dolgozó tisztviselői kar lesz, az államnak kell erejének lenni arra, hogy tisztviselőit meg is fizesse.

Dr. Gy.